

Criteria For Assessing Sustainable Development Competence In The Discipline Of Sewing Technology

Kenjayeva Ziyodaxon Rahimjon qizi
Ziyodakenjayeva173@icloud.com

Abstract

The article analyzes the criteria for the formation and assessment of sustainable development competencies in students in the field of sewing technology. The author studies the components of competencies - knowledge, skills, attitudes and values. The diagnostic methods used in the assessment process, the assessment table and indicators determining the level of ecological thinking are justified. The article also provides recommendations for the development of ecological competencies in vocational education within the framework of the sustainable development strategy of Uzbekistan.

Keywords: sustainable development, competence, assessment criteria, sewing technology, ecological thinking, vocational education, diagnostics, quality of education.

Annotatsiya

Maqolada tikuv buyumlari texnologiyasi fanida o'quvchilarda barqaror rivojlanish kompetensiyalarini shakllantirish va baholash mezonlari tahlil qilinadi. Muallif tomonidan kompetensiyalarning tarkibiy qismlari — bilim, ko'nikma, munosabat va qadriyat jihatlari o'rganilgan. Baholash jarayonida qo'llaniladigan diagnostik metodlar, baholash jadvali hamda ekologik tafakkur darajasini aniqlovchi ko'rsatkichlar asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada O'zbekistonning barqaror rivojlanish strategiyasi doirasida kasbiy ta'limda ekologik kompetensiyalarni rivojlantirishga oid tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: barqaror rivojlanish, kompetensiya, baholash mezonlari, tikuv buyumlari texnologiyasi, ekologik tafakkur, kasbiy ta'lim, diagnostika, o'qitish sifati.

Kirish. Zamonaviy kasb-hunar ta'limi tizimida o'quvchilarning faqat nazariy bilim emas, balki kompetensiyalarni egallashi muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, yengil sanoat yo'nalishida bu masala yanada dolzarb, chunki har bir mutaxassis ishlab chiqarish jarayonida ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy mas'uliyatni his qilishi zarur (1).

Barqaror rivojlanish kompetensiyasi — bu o'quvchining ekologik ong, iqtisodiy tejamkorlik va ijtimoiy mas'uliyat asosida qaror qabul qila olish qobiliyatidir. Tikuv buyumlari texnologiyasi fanida bu kompetensiya o'quvchilarning xomashyo tanlashdan tortib, tayyor mahsulot ishlab chiqarguncha bo'lgan jarayonda tabiatga, jamiyatga va iqtisodga foydali yechim topa olish ko'nikmasini shakllantiradi (2).

Shu sababli, ta'lim jarayonida ushbu kompetensiyani shakllantirish bilan birga,

uni baholash mezonlarini aniqlash — muhim ilmiy va amaliy masala hisoblanadi.

Asosiy qism. Barqaror rivojlanish kompetensiyasi uch asosiy komponentni o'z ichiga oladi (3): ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy. Tikuv buyumlari texnologiyasi fanida bu kompetensiyalar quyidagi shakllarda namoyon bo'ladi: material tanlashda ekologik mezonlarga e'tibor berish; ishlab chiqarish jarayonida energiya va suv tejamkor usullarni qo'llash; chiqindilarni kamaytirish bo'yicha ijodiy yechimlar taklif qilish; mijoz ehtiyojlarini ijtimoiy mas'uliyat bilan qondirish.

Baholash jarayoni o'quvchining faqat bilimni emas, balki amalda ko'rsatgan faoliyatini ham qamrab olishi lozim. Shu nuqtayi nazardan quyidagi tamoyillar asosida baholash tavsiya etiladi:

1. Integrallik tamoyili — ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy ko'nikmalarni yagona tizimda baholash.

2. Faoliyatga yo'naltirilganlik — o'quvchining amaliy topshiriqlarda kompetensiyani namoyon etish darajasini kuzatish.

3. Bosqichlilik — o'quv jarayonining har bir bosqichida kompetensiyani o'lchab borish.

4. Refleksivlik — o'quvchi o'z faoliyatini tahlil qilib, mustaqil baholay olishi kerak (5).

Baholash mezonlari:

1. Ekologik fikrlash: Qayta ishlanadigan, tabiiy materiallardan foydalanish, chiqindilarni kamaytirish usullarini bilish.

2. Iqtisodiy yondashuv: Resurslardan tejamkor foydalanish, material sarfini optimallashtirish.

3. Ijtimoiy mas'uliyat: Mehnat jarayonida gigiyena, xavfsizlik va jamoa bilan hamkorlik.

4. Innovatsion fikrlash: Ekologik muammolar uchun yangi yechimlar taklif etish.

5. Refleksiya: O'z ishini tahlil qilish, xatolardan xulosa chiqarish (6).

Xulosa

Tikuv buyumlari texnologiyasi fanida barqaror rivojlanish kompetensiyasini shakllantirish va baholash — zamonaviy ta'limning ajralmas qismidir. Bu nafaqat ekologik mas'uliyatni oshiradi, balki ishlab chiqarish madaniyatini, innovatsion fikrlashni va iqtisodiy ongni rivojlantiradi. Baholash tizimi aniq mezonlarga asoslangan holda olib borilganda, o'quvchi o'zining kasbiy rivojlanish yo'lini anglaydi, o'qituvchi esa o'quv jarayonini sifat jihatdan tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Natijada yengil sanoat sohasiga ekologik fikrlovchi, innovatsion qarorlar qabul qila oladigan yosh mutaxassislar tayyorlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining
“Barqaror rivojlanish maqsadlari
doirasida ta'lim tizimini

takomillashtirish to'g'risida”gi
Farmoni.

Hasanov S. Kasbiy ta'limda ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik asoslari. – Toshkent, 2021.

UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. – Paris, 2020.

Omonova M. Texnikumlarda innovatsion ta'lim metodlari. – Toshkent, 2022.

Tursunova N. Kasbiy kompetensiyalarni baholash mezonlari. – Toshkent, 2023.

Jumaeva D. Barqaror moda va ekologik yondashuv asoslari. – Buxoro, 2022.

Ibragimov R. Kasb-hunar ta'limida monitoring va baholash tizimlari. – Toshkent, 2020.